

5. Förtydligande av arbetsgivarens arbetsmiljöansvar gällande användning av personlig fallskyddsutrustning enligt bruksanvisning

Regelverk: Arbetsmiljölagen (1977:1160)
Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av personlig skyddsutrustning (AFS 2001:3)

Mottagare: Arbetsmarknadsdepartementet och Arbetsmiljöverket

Påverkan på företag idag

I dag råder en osäkerhet kring användande av personlig fallskyddsutrustning (nedan PFU). Användning av PFU regleras i (nuvarande) AFS 2001:3 – Användning av personlig skyddsutrustning, som i 7, 9 – 11 §§ anger att den endast får användas på det sätt den är avsedd, att prestanda i PFU ska beaktas och att skriftliga instruktioner ska följas. Detta brukar normalt tolkas som att tillverkarnas bruksanvisningar måste följas.

Bruksanvisningar till olika komponenter för PFU är omfattande och varierar i vissa vitala delar. En sådan vital information som uttrycks mycket olika är i vilka förankringspunkter man får koppla PFU. Ofta anges att förankringspunkten ska följa standarden EN 795 eller tåla en belastning på mellan 10-15 kN. Detta återkommer även i information från Arbetsmiljöverket, på hemsidan: "Bruksanvisningen ska innehålla uppgifter om lämpliga förankringspunkter och minimikrav på deras hållfasthet. Normalt krävs en statisk hållfasthet på minst 10 kN." ¹

Senare, på samma hemsida, visar Arbetsmiljöverket att det tidigare rådet inte alltid går att efterleva. "Mobila förankringsanordningar ska uppfylla kraven enligt EN 795 och vara CE-märkta. Förankringsanordningar som är en del av en struktur eller utrustning ska uppfylla kraven på förankringsanordningar enligt relevant standard för produkten eller utrustningen. Det gäller exempelvis förankringsanordningar på gångbryggor på tak eller på arbetsplattformar."

Alltså gäller inte alltid bruksanvisningens angivna förankringspunkter.

Problemet är att AFS 2001:3 är en föreskrift med vars innehåll det går att ställa krav och förelägga med hot om vite. Texten på hemsidan www.av.se är enbart informativ text utan juridisk bindning. Det finns även förslag från Arbetsmiljöverket att införa texter liknande den i AFS 2001:3 i föreskriften om Byggnads- och anläggningsarbete (AFS 1999:3) och då med koppling till sanktionsavgift.

Den ovanstående beskrivna situationen innebär att företag inte kan säkerställa att de uppfyller Arbetsmiljöverkets krav. Kraven finns angivna i föreskrifter men motstridig information finns på verkets webbplats.

Åtgärdsförslag

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av personlig skyddsutrustning (AFS 2001:3) bör förtydligas. Det bör tydligt framgå av föreskriftstext (§) att det är skyddsnivån som ska uppnås och att när det gäller PFU kan det innebära att andra standardiserade förankringspunkter än de som anges i bruksanvisningar får användas.

¹ <https://www.av.se/halsa-och-sakerhet/personlig-skyddsutrustning/forebyggande-att-valja-skyddsutrustning/fallskydd/>

Bedömning av åtgärdsförslagets effekter för företagen

I nuläget är arbetsgivarens ansvar i förhållande till arbetsmiljön och personlig skyddsutrustning nästintill oöverblickbar, vilket kan leda till höga kostnader för arbetsgivaren i det enskilda fallet när arbetstagare inte följer bruksanvisningen. Förslaget skulle möjliggöra för Sveriges alla företag, främst inom bygg- och installationsbranschen, att få ett mer överblickbart arbetsmiljöansvar i förhållande till sina arbetstagare vid användning av PFU.

Kontaktuppgifter

Svenskt Näringsliv – Plåt & Ventföretagen, Hans Eriksson
08-762 75 96, hans.eriksson@pvforetagen.se